2009-yil 5-may № 54 (2623) seshanba

Ishonch

Insonga naf keltirish — oliy baxt

O'zbekiston kasaba uyushmalari Federatsiyasi gazetasi

Gazeta 1991-yil 21-martdan chiqa boshlagan

Инсон табиатининг моҳияти ҳаракатда. Тек турмоқлик ўлим демакдир.

Б. ПАСКАЛЬ

◆ Давра суҳбати

Мақсадимиз бир, йўлимиз ҳам

Ўзбекистон қурилиш ва қурилиш ашёлари саноати ходимлари касаба уюшмаси Марказий кенгашининг Тошкент вилояти вакиллиги ташаббуси билан Оҳангарон туманидаги «Оҳангароншифер» ва «Оҳангаронцемент» акциядорлик жамиятларида «Мамлакатимизни ижтимоий, иқтисодий ривожлантириш дастурини изчил амалга ошириш» ҳамда Ўзбекистон Президентининг «Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози, Ўзбекистон шароитида уни бартараф этишнинг йўллари ва чоралари» асари юзасидан давра суҳбати ташкил этилди.

Илҳомжон Алимов, Тошкент давлат иқтисодиёт университети Банк ишлари кафедраси доценти, иқтисод фанлари номзоди:

— 2008 йили Америка Қўшма Штатларида юзага келган молиявий инқироз тез орада бутун дунёни қамраб олди. Натижада нефт маҳсулотлари, қимматбаҳо ва рангли металлар, уран, минерал ўғитлар, пахта ва бошқа маҳсулотларнинг нархи тушиб кетди. Инқироз таъсирини камайтириш ва унинг оқибатларини бартараф этиш мақсадида мамлакатимизда қатор чораларни амалга ошириш кўзда тутилган. Миллий банк тизимини қўллаб-қувватлаш, ишлаб чиқаришни модернизациялаш, инновацион технологияларни кенг жорий этиш, экспортга ишлайдиган корхоналарга солиқ имтиёзларини бериш шулар жумласидандир.

Равшан Қаюмов, Тошкент давлат иқтисодиёт университети доценти, иқтисод фанлари номзоди:

— Юртбошимизнинг ушбу китобида давлатни ривожлантириш учун зарур бўлган тавсиялар берилган. Кейинги пайтда модернизация деган сўз кўп ишлатилаяпти. У замонавийлаштириш деган маънони англатади.

Бинобарин, қандайдир янгилик қилмоқчи бўлсак, ҳар бир корхонада янги технологияни жорий этишимиз зарур. Бу маҳсулот таннархини пасайтириш ва сифатини ошириш деганидир. Қанча арзон ва сифатли маҳсулот чиқарсак, фойда ҳам шунга яраша бўлади. Иккинчидан, диверсификациялаш, яъни маҳсулот турини кўпайтириш лозим. Демак, ассортиментга қараб фойда ҳам кўпайиб бораверади.

Раҳим Ражабов, иқтисод ва молия ишлари бўйича «Оҳангароншифер» акциядорлик жамияти раҳбарининг муовини:

— Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози корхонамизда ишлаб чиқарилган маҳсулотлар реализациясига ҳам таъсир кўрсатаяпти. Шунинг учун корхонамизда 2009 — 2012-йилларга мўлжалланган чоралар ишлаб чиқилди. Унга кўра, ишлаб чиқариш билан боғлиқ бўлмаган харажатларни камайтириш, корхонани оптималлаштириш, электр энергиясини тежаш, ишчиларнинг сонини камайтирмаслик учун яна ҳам мақбулроқ йўлларни топиш чоралари кўрилмоқда.

Хомашёни ўзимизда ишлаб чиқаришни ўйлаб турибмиз. Шунда маҳсулот турини кўпайтириш имконига эга бўламиз, харажатларни 20 фоизга камайтиришга эришамиз. Жорий йил бошида Ўрғоз конини ўзлаштириш лойиҳаси тайёрланган бўлиб, унга 2009 — 2012-йиллари 22 млрд. 881 млн. сўмлик сармоя йўналтирилиши мўлжалланган. Бу маблағ темир ва асфалт йўллар қуриш, вагон, технологик комбайн, юклаш ва тушириш жиҳозлари олиш ҳамда йиллик қуввати 1 млн. 200 минг тонна бўлган цемент заводи ишга туширилишига сарфланади.

Тоҳирхўжа Одилхўжаев, Ўзбекистон қурилиш ва қурилиш ашёлари саноати ходимлари касаба уюшмаси Марказий кенгашининг Тошкент вилояти бўйича вакили:

— Касаба уюшмаси ва корхона фаоллари, раҳбарлар — ҳаммамиз ҳамжиҳатлик билан ишласак, албатта, мақсадга эришамиз. Чунки сифатли маҳсулотга барибир харидор топилади.

Озод Хушназаров, «Оҳангароншифер» акциядорлик жамияти касаба уюшма қўмитаси раиси:

— Яқинда инқирознинг олдини олиш тадбирларини ишлаб чиқдик. Бу йил жамоа шартномаси бўйича сарфланадиган маблағ 1 млрд. 246 млн. сўмни ташкил этади. Бундан ташқари, 2008 йилги ижтимоий тўловлар ҳамда ходимларнинг иш ўрни сақлаб қолинди. Байрамларда мукофот пули бериш, ходимларни рағбатлантириш йўлга қўйилган. Ойлик маошлар ўз вақтида берилаяпти.

Эркин Толипов, «Оҳангаронцемент» акциядорлик жамияти касаба уюшма қўмитаси раиси:

— Корхонамизда бир кунда 4,5-5 минг тонна цемент ишлаб чиқарилади. Ўртача ойлик маош — 460-500 минг сўм. Ходимлар ўртасида футбол, волейбол, шахмат, шашка мусобақалари ташкил этилмоқда.

Ўтган йили маҳсулотимизнинг 70-80 фоизини экспорт қилган бўлсак, 2009 йилнинг биринчи чорагида бу кўрсаткич 30 фоизни ташкил қилди.

Давра суҳбатида, шунингдек, ходимларни қизиқтирган саволларга жавоб берилди.

Нарзулла МАХАМОВ,
«Ishonch» мухбири
Икром ҲАСАНОВ
олган сурат

Ҳар бир мурожаат эътиборда

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгашининг «Ишонч» телефони

256-48-81

Ўзбекистон давлат муассасалари ва жамоат хизмати касаба уюшмаси Марказий кенгаши ходимларининг фуқароларни қабул қилиш кунлари

№	Лавозими	Ф.И.О.	Қабул куни	Телефон
1.	Раис	Д. Л. Алимходжаева	сешанба 10.00 — 13.00	256-63-59
2.	Раис	Д. Л. Алимходжаева	жума 15.00 — 18.00	256-63-59
3.	Раис муовини	Б.А. Шодиева	чоршанба 15.00 — 18.00	256-54-78
4.	Раис муовини	Б.А. Шодиева	пайшанба 10.00 — 13.00	256-54-78
5.	Мутахассислар		ҳар куни 9.00 — 18.00	256-54-69 256-54-86 252-37-97 256-64-57 256-69-76

Манзил: 100165, Тошкент шаҳри, Бухоро кўчаси, 24 уй

Ўзбекистон қурилиш ва қурилиш ашёлари саноати ходимлари касаба уюшмаси Марказий кенгаши раиси ва маҳкама ходимларининг фуқароларни қабул қилиш кунлари

№	Лавозими	Ф.И.О.	Қабул куни	Телефон
1.	Раис	О.Т. Тургунов	жума 14.00 — 18.00	252-11-53 256-72-24
3.	Раис муовини	М.С.Петросянц	чоршанба 14.00 — 18.00	256-87-48
5.	Бош мутахассислар		ҳар куни 9.00 — 18.00	256-54-76 256-70-79

◆ «Камалак — 2009»

Эзгуликка элтувчи йўл

Тошкент шаҳрида 13 та ўқувчилар ижодиёт маркази бор. Улар болаларнинг иқтидорларини аниқлаш ва тарбиялаш, бўш вақтини мазмунли ташкил этиш вазифаларини амалга оширади. Тасвирий ва амалий санъат, бадиий-эстетик тарбия, техник ижодкорлик, экология, адабиёт каби йўналишлардаги тўгарак ва студияларда 6 ёшдан 16 ёшгача бўлган 25 мингдан ортиқ бола иқтидорини ривожлантирмоқда.

Маданият ва санъат соҳасидаги кўплаб таниқли кишилар ижод йўлларини ушбу масканлардан бошлаган. Алишер Мирзо, Жавлон Умарбеков, Эркин Воҳидов, Фаррух Зокиров, Лола Элтоевалар шулар жумласидандир.

Тошкент шаҳрининг 2200 йиллигига бағишлаб яқинда Ўзбекистон бадиий академиясининг марказий кўргазмалар залида «Камалак — 2009. Миллий анъаналар ва замонавийлик» болалар ижодиётининг 4-кўргазма-фестивали бўлиб ўтди.

Кўргазма тасвирий санъат, графика, ҳайкалтарошлик, кулолчилик, наққошлик, миллий кашта, флористика, гобелен ва гиламдўзлик каби 16 йўналиш бўйича ўтказилди. Унда ёш рассомларнинг мингдан ортиқ ижодий иши ва халқ амалий санъати намуналари намойиш этилди.

Болаларнинг ижодий ишларини Ўзбекистон халқ рассоми Акмал Нур, Тошкент шаҳар халқ таълими бош бошқармаси бошлиғи Наргиза Раҳмонқулова, Ўзбекистон халқ рассоми, ўймакор уста Ортиқ Файзуллаевдан иборат ҳайъат аъзолари баҳолаб борди. Фестивалда болалар билан бирга уларнинг устоз ва ота-оналари, вазирлик ва ташкилотларнинг вакиллари, маҳалла фаоллари иштирок этди.

48 нафар ғолиб диплом ва медаллар билан тақдирланди.

— Фестивал ҳар йили ўтказилаяпти, — дейди Ўзбекистон халқ рассоми Акмал Нур. — Унда қатнашаётган ёшлар орасидан кўплаб иқтидорли ижодкорлар чиқишига ишонаман. Бундай тадбирлар вилоятлар миқёсида ҳам ўтказилса, яхши бўлар эди.

Комила БОЙМУРОДОВА,
«Ishonch» мухбири

◆ Ўзбекистон — умумий уйимиз

Қўшиқларда асрий қадрият

Қаршидаги Саид Насафий номли ахборот-кутубхона марказида вилоят туркман миллий-маданий маркази томонидан уюштирилган «Дўстлигимиз — ғуруримиз» мавзусидаги учрашув халқлар дўстлигининг ҳақиқий тимсолига айланди.

— Халқимизнинг тарихини ўрганиш, она тили ва ёзуви, адабиёти, халқ оғзаки ижоди, театр ва рассомчилик санъати, миллий урф-одатлари, қадриятларини сақлаш ва ривожлантириш асосий мақсадимиз, — дейди марказ раҳбари Норбой Жўраев. — Воҳамизда олтмиш мингдан зиёд туркманлар истиқомат қилади. Улар орасида фан докторлари, зиёлилар бор.

Халқаро «Олтин мерос» жамғармаси ҳузурида туркман миллий қадриятлари, маданий меросини ўрганиш, сақлаш, бойитиш ва миллатлар ўртасидаги маданий алоқаларни янада мустаҳкамлаш мақсадида қардош халқ маданиятини ўрганиш маркази ташкил этилган. Марказда туркман маданиятига оид адабиётлар, чолғу асбоблари, либослар, ҳунармандчилик намуналари сақланмоқда. Туркман гиламлари тўқиш цехи, миллий чолғу асбобларини таъмирлаш ва ишлаб-чиқариш устахонаси мавжуд. Кутубхона фондида 3 мингдан зиёд туркман тилидаги китоблар сақланмоқда.

И.ИСОМИДДИНОВ

Тараққиёт ва фаровонлик манзаралари

Пойтахтимизнинг 2200 йиллиги муносабати билан жойларда турли байрам тадбирлари, учрашувлар ва бадиий кечалар ташкил қилинмоқда. Ана шундай тадбирлардан бири Мирзо Улуғбек туман ҳокимлиги, Маънавият ва маърифат кенгаши, Маънавият-тарғибот бўлими ҳамда «Камолот» ЁИҲ ташаббуси билан уюштирилди.

Таъзимдаман сенга, Тошкентим

Тумандаги ўқувчилар ижодиёт марказида бўлиб ўтган тадбирда туман ҳокимининг ўринбосари, хотин-қизлар қўмитаси раиси Г.Бурхонова, «Камолот» ЁИҲ раиси А.Қосимхўжаев ва бошқалар иштирок этишди. Тадбирдан кўзланган асосий мақсад, ёшлар қалбида Ватанга муҳаббат она заминга ҳурмат, истиқлол неъматларини қадрлаш туйғуларини камол топтиришдир.

Тадбирда марказнинг амалий ва тасвирий санъат бўлими тўгарак аъзолари томонидан кўргазма ташкил этилди. Мактаб ўқувчилари томонидан шеърлар ва ҳаваскор бадиий жамоалар ижросида гўзал пойтахтимизни мадҳ этувчи қўшиқлар айтилди.

Абдулатиф АБДУЛЛАЕВ,
«Ishonch» мухбири

Гулистон шаҳрида «Mili-GULISTON-TEKSTIL» Ўзбекистон-Буюк Британия қўшма корхонаси иш бошлади. Корхона йилига 2350 тонна пахтани қайта ишлаш ва 2050 тонна ип-калава тайёрлаш қувватига эга.

Гулистонда қўшма корхона

Янги цех ишга туширилса, ишчиларнинг умумий сони 300 нафарга ортади.

Корхона ишлаб чиқараётган маҳсулотнинг 90 фоизи хорижга экспорт қилинади.

Пиримқул ДЎСТМАМАТОВ,
«Ishonch» мухбири

Россиянинг Бошқирдистон Республикаси ишбилармонларидан бир гуруҳи Қашқадарёда бўлиб, ўзаро ҳамкорлик бўйича қатор келишувларни имзолашди.

Ҳамкорлик давом этади

Хорижлик меҳмонлар «Ўзгеобурғунефтгаз» АК, «Муборакнефтгаз» УШК, «Gissarneftgaz» Ўзбекистон-Швейцария қўшма корхоналарида бўлиб, ўз маҳсулотларининг тақдимотини ўтказишди. Улар ўз навбатида, мамлакатимиз нефт-газ саноатида амалга оширилаётган лойиҳалар кўлами ва самарасига юксак баҳо бериб, замонавий асбоб-ускуналар етказиб бериш истагини билдирди. Шунингдек, қашқадарёлик саноатчиларнинг шу йил май ойи охирида Уфада ўтказиладиган халқаро кўргазмада иштирок этиши ҳам келишиб олинди.

Тадбиркорлар савдо-саноат палатаси Жанубий филиали раҳбари Станислав Хисматулиннинг эътироф этишича, Бошқирдистон ва Қашқадарё ишбилармонлари ўртасида иқтисодий алоқалар янада мустаҳкамланиб бормоқда.

Иззат ҲИКМАТОВ,
«Ishonch» мухбири

Сигир — етти хазинанинг бири. Қаерда қорамол бўлса, ўша ерда тўкинчилик бўлади. Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили муносабати билан жойлардаги касаба уюшма ташкилотлари кам таъминланган, боқувчисини йўқотган оилаларга қорамол ҳадя этишмоқда.

Мурувватда ҳикмат кўп

Мурувват тадбири туман ҳокимликлари, «Маҳалла» жамғармаси, хотин-қизлар қўмиталарининг тавсияси асосида амалга оширилаяпти.

Яқинда шундай мурувватдан Ўзбекистон туманининг «Даштҳасан» қишлоғида яшовчи Я.Бўтаева, Боғдод туманидаги Самарқанд қишлоғида яшовчи П.Яқубова, Қува туманидаги «Навбаҳор» қишлоғидан Ш.Абдухалилова, Олтиариқ туманидаги Бўстонлиқ қишлоғи фуқароси М.Раҳимоваларнинг бошлари кўкка етди.

Бу каби тадбирлар давом этмоқда.

Н.РАФИҚОВ

Жиззах вилоятида экин майдонларининг мелиоратив ҳолатини тубдан яхшилаш борасида бир қатор ишлар амалга оширилаяпти.

Ер ҳолати яхшиланмоқда

Бунда вилоят гидрогеология мелиоратив экспедицияси жамоасининг хизмати катта. Биргина, ўтган йили 700 км. узунликдаги зовурлар тозаланди, 365 км. масофадаги ёпиқ-ётиқ дренажлар ювилиб, кузатув-мелиоратив қудуқлар қайта қурилди.

— Президентимизнинг «Ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармони бизга ҳам куч-қувват бахш этди, — дейди экспедиция бош муҳандиси Қ.Шодиев. — Айни пайтда, вилоят туманларида 62 та юқори унумли экскаватор, 35 та бульдозер, 20 та дренаж ювувчи агрегат ишлатилаяпти.

Абдуманноп АЗИМОВ,
«Ishonch» мухбири

Эълон

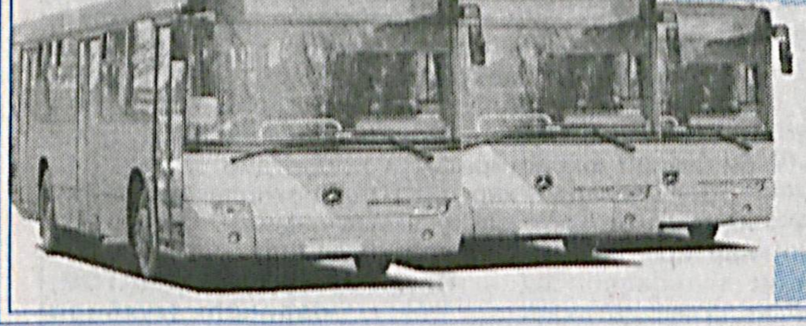

«12-автобус саройи» очиқ акционерлик жамиятига доимий ишлаш учун «Д» тоифали ҳайдовчилар ишга қабул қилинади.

Ишга киришни хоҳловчилар Тошкент шаҳрида доимий рўйхатдан ўтган бўлишлари шарт.

Ойлик маош 350. 000 сўмдан 400.000 сўмгача

◆ Мусоҳаба

Касаба уюшма етакчиси қанчалик билимли, мушоҳадали ва салоҳиятли бўлса, касаба уюшма аъзоларининг ижтимоий-иқтисодий манфаатлари шунчалик юқори даражада ҳимояланади. Яқинда Тошкент вилоят касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси кенгаши томонидан ўтказилган тадбирда етакчилар фаоллигига эътибор қаратилди. Дарҳақиқат, ўзига юклатилган вазифани маромига етказиб бажараётган етакчилар орамизда кўплаб топилади. Шулардан бири, Тошкент вилояти ўрта махсус, касб-ҳунар таълими бирлашган касаба уюшма қўмитаси раиси Улуғхўжа Ҳамзаевдир.

Ходимлар ҳимояси

етакчининг салоҳиятига боғлиқ

— Кўпинча менга ўз фаолиятингиздан кўнглингиз тўляптими, деб савол беришади, — сўз бошлади Улуғхўжа ака. — Лекин ишидан қониқиш ҳосил қилиш, аввaламбор, ҳар бир инсоннинг ўзига боғлиқ. Бу дунёда бекорга яшамаётганлигингни англашнинг ўзи катта бахт.

— Одатда, жамоа шартномалари ва келишувлари ҳақида гап кетганда, бир савол туғилади. Илгарилари мазкур ҳужжат баландпарвоз бандлардан иборат бўларди. Эндиликда улар ўша корхона, ташкилот ёинки муассасанинг имкониятидан келиб чиққан ҳолда тузилмоқда. Бу нимани англатади?

— Кўп бор таъкидланганидек, бу ҳужжат меҳнаткашларни ижтимоий-иқтисодий ҳамда ҳуқуқий жиҳатдан ҳимоялайди. Шу боис унга маъмурият ва касаба уюшма ташкилоти, қолаверса, ишчи-хизматчилар ҳам бирдек масъулият билан қарамоғи зарур. Токи ҳар бир банд ҳаётда ўз аксини топсин. Чунки ишлаб чиқаришни ривожлантириш, ишчи-хизматчиларнинг моддий манфаатдорлигини оширишдан икки томон ҳам бирдек манфаатдор.

Масалан, меҳнат муҳофазасини олиб кўрайлик. Вазирлар Маҳкамасининг 2008 йил 12 ноябрдаги «Корхоналар, ташкилотлар ва муассасаларда меҳнатни муҳофаза қилиш жамғармасини ташкил этиш ва унинг маблағларидан фойдаланиш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида»ги қарори ижросини таъминлаш мақсадида тасарруфимиздаги барча муассасаларда шундай жамғарма ташкил этилди. Инсон ҳаёти ҳамма нарсадан устун, бинобарин, уларга кўнгилдагидек иш шароити яратиб бериш биринчи даражали вазифаларимиздан ҳисобланади.

— Бошланғич ташкилот қаерда ишни яхши ташкил эта олса, ўша ерда меҳнат жараёни ҳамда яшаш тарзи ҳам мазмунли кечади.

— Албатта, буни унутишга ҳаққимиз йўқ. Шуни ҳисобга олиб, «Спорт — жамоани бирдамлик ва тотувликка чорлайди» шиори остида ҳар йили мусобақа ўтказиб келяпмиз. Мазкур тадбирга мингдан зиёд ходимлар жалб этилмоқда. Хотин-қизлар байрамига атаб тизимимиздаги таълим муассасаларида «Спорт — саломатлик гарови» шиори остида ўтган ўқувчи қизлар спартакиадаси ҳам ўз самарасини бермоқда. Мазкур тадбирда жами 11550 нафар ўқувчи-қизлар иштирок этиб, спортнинг волейбол, баскетбол, стол тенниси, шахмат турлари бўйича беллашди.

Шунингдек, ҳуқуқий саводхонлик, бошланғич ташкилотлар ташаббускорлигини оширишга ҳам эътибор қаратилмоқда.

— Суҳбатимизни бошланғич ташкилотлар етакчиларининг салоҳиятини ошириш ҳақида бошлагандик.

— Жамоат ташкилотимизнинг келажаги ташаббускорлик ва ёшлар билан чамбарчас боғлиқ. Шунинг учун ёш касаба уюшма фаоллари билан кўплаб ўқувлар ташкил этмоқдамиз.

Давр тезкор суръатлар билан ҳар бир ташкилот олдига долзарб вазифалар қўймоқда. Уларнинг ечимини кутиб ўтириш ёки сусткашлик касаба уюшма ташкилоти обрўйига путур етказади. Шу боис, ташаббускорлик ва изланиш бугунги кун талабидир.

Суҳбатдош: Неъмат РАФИҚОВ
«Ishonch» мухбири

Хат ортида инсон тақдири ◆

Иш ҳақлари ундирилди

Инсон умид билан яшайди. Ҳаётда рўй берган муаммолар ечимида кимгадир суянишни истайди. Бу борада жамоат ташкилоти бўлмиш касаба уюшмалари ҳам ишчи-ходимларга елкадошлик қилиб келаяпти. Биргина агросаноат тизими ходимларидан бир йил мобайнида 124 та ёзма 167 та оғзаки мурожаатлар қабул қилдик. Уларнинг ҳар бири муайян ечимини топди.

Самарқанд туманидаги «Омон-бобо» фермер хўжалиги ишчиси Г.Бозорова ишдан бўшатилганлиги боис ёрдам сўради. Мутахассисларимиз ушбу ҳолатни таҳлил этиб, иш берувчининг қонунга хилоф иш тутганлигини аниқлади. Фермер хўжалиги раҳбарига меҳнат қонунчилиги тушунтирилди. У ўз хатосини тан олиб, ноҳақ ишдан бўшатилган ходим манфаатларини тиклади.

Худди шундай ҳолат Жомбой тумани ҳудудидаги Зарафшон қўриқхонасининг тажрибачиси Д.Норқозоқова билан ҳам юз берган. Унинг ҳам манфаати ҳимоя қилиниб, ўз иш ўрнига тикланди.

Ўтган даврда иш берувчининг лоқайдлиги боис иш ҳақидан қарздорлик юзасидан 10 та мурожаат тушган эди. Уларнинг барчаси тегишли тарзда ўрганиб чиқилиб, иш ҳақлари ундириб берилди.

Садриддин АСЛИДДИНОВ,
Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Самарқанд вилоят кенгаши раиси ўринбосари

◆ Эътибор

Жамоа шартномаси асосида

«Ўзметкомбинат» акциядорлик ишлаб чиқариш бирлашмасида ишчи-хизматчиларни ижтимоий-иқтисодий муҳофаза қилишда муайян ишлар амалга оширилмоқда. Бунда комбинатда қабул қилинган жамоа шартномаси қўл келаяпти.

Металлургларнинг соғлиқларини мустаҳкамлаб, дам олишини ташкил этиш намунали йўлга қўйилган. Ҳар йили ишчи-хизматчилар тиббий кўрикдан ўтказилмоқда. Шу йилнинг январ, март ойларида 306 нафар металлург комбинат санаторий-профилакториясида дам олди. 413 нафар ишчи-хизматчи ва уларнинг оила аъзолари «Металлург» пансионатида соғлиқларини тиклаб олишди. 68 нафар металлургга эса мамлакатимиздаги санаторийларга имтиёзли йўлланмалар ажратилди. Шунингдек, 6 нафар ишчига жарроҳлик йўли билан даволаниши учун 4 млн. 265 минг 600 сўм моддий ёрдам кўрсатилди.

И.ҚОДИРОВ,
комбинат касаба уюшма қўмитаси раиси ўринбосари

◆ Тадорик

Мавсум олдидан

Ўзбекистон темирйўлчилари ва транспорт қурувчилари касаба уюшмаси Марказий кенгаши ҳамда «Ўзбекистон темир йўллари» ДАТК раҳбариятининг ҳамкорликдаги йиғилиши бўлиб ўтди. Унда болалар оромгоҳларини 2009 йил ёзги соғломлаштириш мавсумига тайёрлаш масаласи кўриб чиқилди.

— Ўтган йили тасарруфимиздаги 6 та болалар оромгоҳи ва «Қўнғирот» профилакториясида темирйўлчиларнинг 6730 нафар болаларини соғломлаштиришга эришгандик, — деди ўз сўзида тармоқ касаба уюшмаси Марказий кенгаши раиси Қ.Собиров. — Энг муҳими, 1326 та йўлланма бепул берилган, қолганлари имтиёзли равишда тарқатилганди. 2009 йил ёз мавсумида эса 6750 нафар болани дам олдириш режалаштирилган.

Маърузачи ҳозирда болалар ёзини уюшқоқлик билан ўтказиш бўйича чора-тадбирлар тузилиб, жойлардаги мутасаддиларга етказилгани, оромгоҳларни таъмирлаш, жиҳозлаш ишлари тезкорлик билан олиб борилаётгани, ишга малакали тарбиячилар, устозлар, спорт муаллимлари, тиббиёт ходимлари танлаб олинаётгани ҳақида батафсил тўхтаб ўтди.

Оромгоҳ масъул ходимлари шу йилнинг 10 майидан бошлаб ўз вазифаларини бажаришга киришадилар. Барча тайёргарлик ишлари жорий йилнинг 25 майигача узил-кесил тугатилади. Июн ойининг дастлабки декадасидан оромгоҳлар фаолият кўрсата бошлайди. Бу йил тармоқнинг «Темирйўлчи» ва «Янги авлод» оромгоҳлари тўрт навбатда, қолганлари уч навбатда ишлайди. «Қўнғирот» санаторий-профилакториясида эса 5 навбатда Оролбўйи темирйўлчиларининг 250 нафар фарзандлари соғломлаштирилади.

Таъкидлаб ўтиш керакки, темир йўл раҳбарияти ҳар йили экологик оғир шароитда яшаётган Оролбўйи минтақаси темирйўлчилари фарзандларининг соғлиқларини тиклашга алоҳида эътибор бериб келади. Бу йил ҳам тармоқ битими келишувига биноан компания томонидан ажратилган 8 миллион сўм маблағ ҳисобига қўнғиротлик темирйўлчиларнинг 100 нафар фарзандлари учун «Қибрай» оромгоҳига йўлланмалар бепул тарқатилади.

Йиғилишда оромгоҳлардаги шароитларни яхшилаш, тиббий тозаликка эътибор, тиббиёт пунктини дори-дармонлар билан таъминлаш, алоқа, ювиниш ва чўмилиш ҳавзалари, сифатли озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш, кутубхона ва спорт мусобақаларини ташкил этиш борасида мутахассисларнинг ҳам фикри эшитилди.

Болаларнинг дам олиш мавсуми арафасида «Ўзбекистон темир йўллари» ДАТК томонидан «Қибрай», «Янги авлод», «Темирйўлчи» ва «Дўстлик» оромгоҳларига 310 миллион сўм миқдорида маблағ ўтказиб берилди.

Адҳам ДАМИНОВ,
«Ishonch» мухбири

◆ Эътироф

«Хоразм Шакар» ОАЖ қўшма корхонасида бир ярим мингдан зиёд киши меҳнат қилади. Бултур корхона 254,2 минг тонна маҳсулот ишлаб чиқарди. Унинг 251,4 минг тоннаси реализация қилинди. Ялпи даромад 238,3 миллиард сўмни ташкил қилди. Маъмурият ва касаба уюшмаси ўртасида 2006-2009 йилларга мўлжаллаб имзоланган жамоа шартномасининг 2008 йилдаги ижросига бағишланган йиғилишда ушбу муваффақиятлар алоҳида мамнуният билан тилга олинди.

Муваффақиятлар гарови

«Хоразм шакар» қўшма корхонаси Бош директорининг ўринбосари Рустам Акбархўжаев ҳисоботида қайд қилинганидек, корхона ҳар бир йилни фойда билан якунламоқда. Бу аввало, ходимларнинг иш ҳақлари ўз вақтида берилиши, чорак, йил якунлари асосида ишчиларни рағбатлантириш, ойлик маошларни мунтазам ошириб бориш каби ижтимоий масалаларнинг муваффақиятли ҳал қилинишини таъминламоқда.

Ходимларга кўрсатилаётган маданий-маиший хизматлар кўлами ҳам йилдан йилга яхшиланаяпти. Жумладан, бултур ходимлар учун кийиниш-ювиниш хоналари капитал таъмирланиб, ишга туширилди. Корхона ҳудудида ошхона, сартарошхона, этикдўзлик устахонаси ишлаб турибди. 2008 йилда 983,2 минг сўмлик транспорт хизмати, 2326,9 минг сўмлик тиббий хизматлар кўрсатилди.

Корхона замонавий технологиялар асосида қурилган бўлиб, иш жараёнлари компьютерлаштирилган, оғир ишлар механизациялашган. Аъзоларнинг иш шароитларини яхшилаш, техника хавфсизлиги мунтазам равишда корхона маъмурияти ва касаба уюшма қўмитасининг диққат марказида. Ўтган йил меҳнатни муҳофаза қилиш мақсадида 51,1 миллион сўм маблағ ишчиларга махсус кийим-бош ва пойабзал, шахсий ҳимояланиш воситалари олиб беришга сарфланди.

Шунингдек, ходимларнинг саломатлигини муҳофаза қилиш, бўш вақтларини мазмунли ўтказиш борасида қатор тадбирлар амалга оширилмоқда. Жумладан, корхонанинг футбол жамоаси вилоятда анчайин машҳур. Спортнинг барча турлари бўйича тез-тез мусобақалар ташкил қилиниб, ғолиблар рағбатлантирилмоқда. Касаба уюшма қошида мусиқий ансамблнинг ташкил этилиши ишчиларни янада хурсанд қилди.

Корхона ҳисобидан уй-жойлар қурилиб, узоқ муддатга фоизсиз кредит эвазига ёшларга бериш йўлга қўйилган бўлиб, ўтган йили 20 дан зиёд коттеж эгаларига топширилди.

Яна бир хушхабар. Яқин орада бу ерда чиқиндилардан черепица ишлаб чиқарила бошланади. Натижада, юздан зиёд ёшлар иш билан таъминланади.

Муҳаббат ТЎРАБОЕВА,
«Ishonch» мухбири

◆ Модернизация шарофати

Кейинги пайтларда юқоридаги савол билан сотувчиларга мурожаат қилувчи харидорлар сони нафақат Қоракўл туманида, балки Бухоро вилоятининг турли бурчакларида ҳам кўпайиб қолди. Бу бежиз эмас. Гап шундаки, ўтган йилнинг иккинчи ярмида «Қоракўлдонмаҳсулотлари» акциядорлик жамиятида донни қайта ишлаш технологияси тубдан янгиланди. Туркиянинг «Генч дегирмон» фирмаси билан ҳамкорлик 6 ойга мўлжалланган реконструкция ишларини 2,5 ойда амалга ошириш имконини берди.

Қоракўл унидан борми?

— Беш йиллик муддатда банкдан олинган 463500 АҚШ доллари эвазига замонавий технология асосида қайта жиҳозланган корхонамиз ҳар кеча-кундузда 120 тонна донни юқори сифат билан қайта ишлаб, 1- ва 2-нав ун ишлаб чиқариш қувватига эга бўлди, — дейди акциядорлик жамияти раиси Иброҳим Бўронов. — Тараққиёт сари ташланган бундай қадам ун сифатини оширибгина қолмай, катта миқдордаги электр энергияси ва ёқилғи-мойлаш материалларини иқтисод қилишда ҳам қўл келди.

Модернизация туфайли ишчи ўринлари аввалгига нисбатан бир мунча қисқарди. Корхонанинг тегирмон цехида ҳам шундай аҳвол ҳукм сурди. Бироқ собиқ ходимлар ишсиз қолишмади. Ишлаб чиқариш ҳажмини кенгайтириш ҳисобидан уларнинг айримлари нон ва макарон цехларига жойлаштирилган бўлса, баъзиларига янги иш ўринлари яратилди,

Кўрилаётган чора-тадбирларнинг барчаси истеъмолчиларга сифатли маҳсулот етказиб бериш билан бир қаторда корхона иқтисодиётини кўтариш, маҳсулот ҳажми ва турини кўпайтириш ҳамда жамоа аъзоларининг моддий манфаатини оширишга қаратилган. Айни пайтда, жамоада 295 киши меҳнат қилади. Уларнинг аксариятини касбининг етук мутахассиси, билимдони дейиш мумкин. Ишчи-мутахассисларнинг 163 нафарини олий ва ўрта махсус маълумотга эга бўлган кадрлар ташкил этади. Малакали ва тажрибали ходимлар сафига ҳар йили ўнлаб ёшларнинг келиб қўшилиши жамоанинг эртаси янада порлоқлигидан далолат беради.

— Акциядорлик жамиятимизда ишчи-хизматчиларнинг ижтимоий-иқтисодий, маданий, ҳуқуқий манфаатлари йўлида алоҳида ғамхўрлик кўрсатилмоқда, — дейди корхона касаба уюшма қўмитаси раиси Ибодат Эргашева. — Жамоамизда дам олиш, гигиена ва тиббий хоналар мавжуд бўлиб, улар замонавий жиҳозлар билан таъминланган. Ходимлар ойлик маошларини вақтида олиб туришибди. Меҳнатда намуна кўрсатиб, жамоага кўпроқ наф келтираётганлар алоҳида моддий ва маънавий рағбатлантирилмоқда.

Таъкидланганидек, бу ерда ҳар бир ишчи-ходим меҳнатни муҳофаза қилиш қоидаларига қатъий амал қилади. Улар махсус ишчи кийими ва шахсий ҳимоя воситалари билан таъминланган. Жамоа аъзоларининг кўнгилли дам олиши учун мамлакатимизнинг сўлим гўшаларига саёҳатлар уюштирилмоқда. Ишчилар навбати билан санаторий, пансионат ва дам олиш уйларида саломатликларини мустаҳкамлашяпти. Бунинг учун ҳар бир ходимга фойда ҳисобидан 150 минг сўмдан маблағ ажратилмоқда.

Корхонани замонавий технология билан жиҳозлаш, фан ва техника янгиликларини ишлаб чиқаришга жорий этиш туфайли ишчи-мутахассислар малакаси мунтазам ошириб боriляпти. Кейинги ойларда 30 нафардан ортиқ ходимнинг махсус курсларда ўқитилгани ўзининг ижобий самарасини бермоқда.

«Қоракўлдонмахсулотлари» корхонасининг бугунидан эртаси нурафшон. Омборда янги ҳосилни қабул қилиб олгунга қадар етадиган миқдорда ғалла заҳираси мавжуд. Қоракўл ва Олот туманларидаги ғалла етиштирувчи 629 фермер хўжалиги билан тузилган шартномага кўра, яна уч ойдан кейин 27,5 минг тоннадан зиёд (бултургига нисбатан 5 минг тонна кўп) ғалла ҳосили қабул қилинади. Шу мақсадда, дон қабул қилиш масканларини мавсумга тайёрлаш юмушлари бошлаб юборилди.

Корхона фаолияти билан танишиш жараёнида бу ердаги дастгоҳлари бир мунча эскирган омухта ем цехини ҳам замон талаблари даражасида реконструкция қилишга тайёргарлик кўрилаётганини маълум қилишди. Бу эса мўл ва юқори сифатли мол озуқаси етиштирилиши, чорвачилик маҳсулотлари сероблигини таъминлашда муҳим аҳамият касб этишидан далолатдир.

Иззатулла ҲОЖИЕВ,
«Ishonch» мухбири

◆ Ислоҳотлар самараси

Пенсия жамғармаси: талаб, эҳтиёж ва янгиликлар

Мамлакатимизда олиб борилаётган ислоҳотлар энг аввало, аҳолини ижтимоий томондан ҳимоялаш, халқимиз турмуш фаровонлигини оширишга қаратилган. Бозор иқтисодиёти шароитида вақтинчалик рўй бераётган қийинчиликларга қарамай, иш ҳақи, пенсия ва стипендиялар миқдорининг босқичма-босқич кўтарилиб бориши бунинг ёрқин далилидир. Кези келганда таъкидлаш лозимки, Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йил 15 ноябрдаги «Ўзбекистон Республикаси пенсия таъминоти тизимини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори билан пенсия жамғармасига маблағ тўплаш ва унинг тўлиқ тушишини назорат қилиш солиқ органлари зиммасига юклатилганлиги айни муддао бўлди. Ўтган даврда бу соҳада рўй берган ижобий ўзгаришлар, эришилган муваффақиятлар, ўз вақтида кўрилган чора-тадбирлар нақадар тўғри ва адолатли эканлигини кўрсатмоқда.

Жамғармага маблағ тўплаш ва солиқ базасини кенгайтириш борасида вилоятимиз солиқчилари томонидан амалга оширилган ишлар самарасини кейинги уч йил давомида тўпланган маблағлар динамикасида яққол кўриш мумкин. Жумладан, 2006 йил давомида жамғармага 119,2 миллиард сўм маблағ тўпланган бўлса, 2007 йилда у 154,4 миллиард сўмга етди ва 2008 йилда 284,5 миллиард сўмни ташкил этди.

Ўз ўзидан маълумки, талаб ва эҳтиёж йил сайин ўсиб бормоқда. 2008 йил 1-чорагида пенсия ва нафақа тўловлари учун 1 ойда ўртача 14,2 миллиард сўмни тақазо этган бўлса, жорий йилнинг шу даврида бу рақам 21,7 миллиард сўмга тенг бўлди. Рўй берган ўзгаришлар, ички имконият ва захираларнинг ишга солиниши, шунингдек, ишлаб чиқариш ва корхоналарнинг тўлов қобилиятлари ўсиши ҳамда иш ҳақи миқдорларининг ўсганлиги сабабли, унга ҳисобланадиган ягона ижтимоий тўловнинг ўсиши ҳисобидан 2009 йил 1-чорагида 80,1 миллиард сўм маблағ тўпланди.

Афсуски, айрим корхоналар, айниқса, хусусий савдо ва умумий овқатланиш корхоналари, фермер хўжаликларида ишчи-хизматчиларга ҳужжатлар бўйича кам иш ҳақи ҳисобланиб, унга нисбатан ҳисобланадиган ягона ижтимоий ва иш ҳақидан ушланадиган тўловлардан қочиш, кўпроқ «конверт» усулида иш ҳақи бериш ҳолатлари кузатиляпти. Бу биринчи навбатда, иш берувчи томонидан ишчи-хизматчилар манфаатларига тамоман зид ҳаракатдир. Нега деганда, ёшга доир пенсияларни тайинлашда унинг миқдори иш ҳақига нисбатан ҳисобга олинади. Ходимнинг ишлаган даврида ҳисобланган иш ҳақи қанча кўп бўлса, унга тайинланадиган пенсия миқдори ҳам шунга муносиб бўлади ва аксинча. Иш ҳақига нисбатан ҳисобланадиган 24 фоиз ягона ижтимоий тўлов ва иш ҳақидан ушланадиган тўловлардан қочиб, «конверт» усулида иш юритиш эса келгусида корхона ишчисига жуда кам миқдорда пенсия тайинланишига сабаб бўлади. Кўриниб турибдики, бундай ноқонуний усулда иш тутган иш берувчи ва корхонанинг мансабдор шахслари солиқ тўлашдан қочиб, нафақат давлат хазинасига зарар етказадилар, балки ўз ходимларининг ҳам қонуний манфаатларини чеклаб қўядилар.

Ана шундай салбий ҳолатлар ҳисобга олиниб, Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитаси томонидан тасдиқланган «Ягона ижтимоий тўловнинг базавий миқдори киритилиши муносабати билан ягона ижтимоий тўловни ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартиби тўғрисида»ги вақтинчалик Низом қоидаларига асосан иш ҳақи тўлаш тартиблари жорий этилди ҳамда у Адлия вазирлиги томонидан 2009 йил 17 февралда 1906-сон билан рўйхатга олинди. Унга кўра, 2009 йилнинг январ ойидан бошлаб мулкчилик шаклидан қатъи назар (ушбу Низом бюджетдан молиялаштириладиган корхона ҳамда ташкилотларга, 24 фоизлик ягона ижтимоий тўлов бўйича имтиёзга эга корхоналарга ва нотижорат ташкилотларга татбиқ этилмайди) барча корхона ва ташкилотлар томонидан бир ишловчи ходимга меҳнат қонунчилигида белгиланган 1 ойлик тўлиқ иш куни учун камида 116833 сўм, фермер хўжаликларида ишловчиларга эса 58420 сўм миқдорида иш ҳақи ҳисобланиши кўрсатиб ўтилди. Акс ҳолда корхона ўз фойдаси ҳисобидан ўртача ҳар бир ходимга нисбатан 28040 сўм миқдорида ягона ижтимоий тўлов бўйича ажратма ҳисоблаши лозим бўлади.

Эндиликда, барча хўжалик юритувчи субъектлардан ушбу Низомга қатъий амал қилиниши талаб этилади. Бу эса ишчи-ходимларнинг қонуний манфаатларини ҳимоялашда, айниқса, пенсияга чиққанларида етарли миқдорда маблағ билан таъминланишларида муҳим омил бўлиб хизмат қилади.

К. БОБОМУРОДОВ,
Қашқадарё вилоят Давлат солиқ бошқармаси бюджетдан ташқари мақсадли жамғармаларга маблағ тўплаш бўлими бошлиғи
Қ.ЭГАМБЕРДИЕВ,
журналист

◆ Замонамиз аёллари

Мақсад — тадбиркорга кўмак

Сирдарё вилояти ишбилармон аёллар уюшмаси Япониянинг 19 минг 800 доллар миқдоридаги грантини қўлга киритди. Ушбу маблағ уюшма қошида фаолият юритаётган ўқув марказини техник жиҳозлашга йўналтирилди. Тикув, қандолатчилик цехлари ва сартарошхона учун замонавий асбоб-ускуналар келтирилди. 11 та тикув машинаси, 5 та компютер харид қилинди.

— Ўтган йилнинг тўртинчи чорагида марказимизда 32 нафар хотин-қиз касб ўрганди, — дейди уюшма раиси Мавжуда Мирбаратова. – Бу ерда ўқиб, сертификат олганларнинг аксарияти банкдан ажратилган кредит ҳисобига ўз фирмаларини очиб, мустақил фаолият юритмоқда. Жумладан, 2008 йилда 199 нафар аёл «Омад» уюшмасидан 835 миллион 872 минг сўм кредит олиб, ўз ишини йўлга қўйди ва 450 та янги иш ўрни яратди. Жорий йилнинг январ ойида эса 18 нафар тадбиркор аёл 104 миллион сўмлик кредит эвазига 54 нафар кишини иш билан таъминлади.

Ажратилаётган кредитлар ўз самарасини бермоқда. Тадбиркор аёллар сезиларли ютуқларга эришишяпти. Масалан, М.Эгамова тикувчилик, А.Холбўтаева қандолатчилик бўйича яхши натижаларга эришаётган бўлса, боёвутлик С.Жулиева ва Қ.Раҳмонова бир миллион сўмдан кредит олиб, фермер хўжалиги ташкил этишди.

Уюшманинг мақсади аъзолар манфаатини ҳимоя қилиш, аёллар ўртасида тадбиркорлар сафини кенгайтириш, уларнинг касбий ва ҳуқуқий билимини юксалтиришдан иборатдир.

Шу мақсадда, ҳар ойда тадбиркорлик асослари, иқтисод ва ҳаёт мавзуларида семинарлар ўтказилаётир.

Пиримкул ДЎСТМАМАТОВ,
«Ishonch» мухбири

Касаба уюшмалари ҳаётидан

Эшик оҳиста тақиллади, компьютерда аллаларсаларни ёзиб ўтирган Адолатхон эшикка қаради.

Остонада қорамагиз, нозиккина жувон турарди.

— Келинг, марҳамат.

— Сиз Хайитова бўласиз-а? Кенгаш раисининг ўринбосари, бизнинг туманга борганингизда кўрувдим.

— Ха, бир инсонни қайга ишга тиклаганди. — Билмадим, шунинг учун ҳам сизни суриштириб келдим-да... Ҳақ жойига қарор топди, ўша одам ишлаб, рўзгорини тебратиб юрибди.

Мен ҳам ёрдам сўраб келдим. Жўжабирдек жонман, тирикчиликдан жуда қийналиб қолдик.

— Нима иш қиласиз?

Жувон фермер хўжалигида ишлашини айтиб:

— «Опа»мизни (фермер хўжалик раҳбари назарда тутиляпти) нима жин урди билмадим, тўнини тескари кийиб олди. Биз билан тузган меҳнат шартномасини дабдурустдан бекор қилди. Неча ойдирки, иш ҳақимни ҳам бермайди.

Жувон йиғламоқдан бери бўлиб узоқ сўзлади.

— Аризангизни ташлаб кетаверинг, биз маслаҳатлашиб, албатта, сизга ёрдам беришга ҳаракат қиламиз, — деди Адолатхон аёлнинг кўнглини кўтариб.

Кўп ўтмасдан ариза юзасидан текширув ўтказилди. Пировардида, аёлнинг ҳақ-ҳуқуқлари қайта тикланди.

Бу агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Навоий вилоят кенгаши жамоаси ҳаётидан бир шингил, холос. Кенгаш тасарруфида 4 та туман касаба уюшма кенгаши, 4 та вилоят кенгашининг туман вакилликлари, 201 та бошланғич ташкилот бўлиб, уларда 69 минг 353 нафар касаба уюшма аъзоси мавжуд. Ўтган йилга нисбатан аъзолар сони 6722 нафарга, бошланғич ташкилотлар эса 5 тага кўпайди.

Тармоқ миқёсида АСМ ходимлари касаба уюшмаси вилоят кенгаши ҳамда вилоят қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаси, «Қоракўл» ишлаб-чиқариш бошқармаси, вилоят «Пахтасаноат» ҳудудий акциядорлик бирлашмаси, деҳқон ва фермер хўжаликлари уюшмасининг Навоий вилоят филиали, «Навоийдонмаҳсулотлари» ишлаб чиқариш акциядорлик жамияти ўртасида 2007-2010 йилларга мўлжалланган жами 5 та тармоқ келишувлари тузилди. 180 та бошланғич касаба уюшма ташкилотларида жамоа шартномалари имзоланди.

Хусусан, мавжуд келишувлар ва жамоа шартномалари асосида ишловчи аёллардан 101 нафарига 96 та корхонада тугишгача ва тугишдан кейинги ҳақ тўланадиган таътиллар куни корхона ҳисобидан узайтирилиб, уларга 2300,0 минг сўм маблағ тўланди. Фарзандлари 2 ёшдан 3 ёшга тўлгунга қадар таътилда бўлган 55 онага 48 та корхонада 851 минг сўм миқдорида моддий ёрдам кўрсатилди. Кўп болали (4 ва ундан ортиқ боласи бор) аёлларга ойлик маоши сақланган ҳолда иш ҳафтасини 1 соатга қисқартириш тадбирлари киритилди. Чорвачилик туманларидаги деярли барча ширкат хўжаликларида қабул қилинган жамоа шартномаларида болалар оромгоҳларига йўлланма харажатлари 100 фоиз, боғчада тарбияланувчи болалар учун ота-оналар тўловининг 50 фоизи иш берувчи томонидан қопланиши, шифохоналарда бепул даволаниш, кам таъминланган, ночор оилалар фарзандларига мактаб формалари, китоб-дафтарлар сотиб олиб бериш каби имтиёзлар киритилди.

Иш одамни безайди

Шароит тақозосига кўра, фермер хўжаликлари оптималлаштирилиб, бугунги кунда уларнинг сони 3381 тани ташкил этаётир. Эндиликда, кишиларга меҳнат ва ижтимоий соҳада ҳуқуқ ва имтиёзларни таъминлаш, шунингдек, уларни ижтимоий ҳимоя қилиш масаласи касаба уюшмалари олдига янги вазифалар қўймоқда. Шу боис, тармоқ кенгаши, унинг бошланғич ташкилотлари фаолияти ҳам фермер хўжаликлари билан тузилган меҳнат муносабатларини ҳуқуқий жиҳатдан ҳимоя қилиш, касаба уюшмасига аъзоларни кенг жалб қилиш, фермер хўжаликлари меҳнат жамоаларида касаба уюшмаси ташкилотлари тузиш ва тортиш, уларга ҳар жиҳатдан кўмаклашиш ва аъзолик бадалларини йиғиш бирмунча осонлашди. Шундан келиб чиқиб, ўтган тумандаги оптималлаштирилган 2682 та фермер хўжалиги 40 та ҳудудий касаба уюшма вакилликларига бирлаштирилди. Тармоққа жалб қилинган фермер хўжаликларида иш берувчилар ва ходимлар вакили ўртасида ички меҳнат тартиб қоидаларини тузиш бўйича тавсиянома ишлаб чиқилди. Айни кунларда фермерлар уюшмалари вакилликлари билан тузиладиган келишув ва жамоа шартномаларига қишлоқ хўжалиги ишларига болаларни жалб этишда қонун ҳужжатларининг бузилишига йўл қўймаслик юзасидан бандлар киритилишига эришилди.

Бироқ, гуруҳ курмаксиз бўлмаганидек, айрим кимсаларнинг лоқайдлиги ва совуққонлиги туфайли қонунбузилиш ҳолатлари содир бўлаётгани ҳам сир эмас. Ўтган йили шу масалада 16 нафар аъзо ёрдам сўраб мурожаат қилди. Жумладан, Кармана тумандаги 8-МКК ишчиси Жамила Матурова иш жараёнининг камлиги ва нотўғри тўланаётганлигини баён этди. Текширув кўрилганда, шикоятчига тўланиши лозим бўлган маблағ бор-йўғи 67 минг сўм бўлиб, шу ҳам тўлиқ тўланмаган ва у рахбариятнинг айби билан ойига 15 минг сўмдан пул олиб келган, холос. Саъй-ҳаракатлар зое кетмади, Ж.Матурованинг иш ҳақи 120 минг сўм қилиб белгиланди. Ўтган вақт учун олинмаган маоши эса корхона томонидан тўлаб берилди. Хатирчилик Ортиқ Назаров тиббий экспертиза комиссиясининг хулосасига кўра, унинг касаллиги бўйича 75 фоиз меҳнат қобилиятини йўқотган ҳисобланса-да, туман «Қишлоқхўжаликкимё» ташкилоти томонидан зарар миқдори тўла тўланмаётганлиги маълум бўлган, масала ҳудуд ўрганилди ва 25 фоиз зарар миқдори ундириб берилди. Қизилтепа туман ветеринария бўлимида фельдшер бўлиб ишлаган ва касб касаллигига чалинган Г.Шойимов касаба уюшмаси кўмаги билан бир йўла белгиланган нафақа пули хамда етказилган зарар учун 620 минг сўмини олишга муваффақ бўлди. Навбаҳор туманидаги «Каромат» фермер хўжалиги раҳбари Саида Тўраева ишчилардан 7 нафар хотин-қизнинг 10 ойлик иш ҳақини бермай сарсон қилган ва улар билан тузган меҳнат шартномасини ғайриқонуний равишда бекор қилганлиги ҳам ўз муносиб баҳосини олди. Муаммо ечимини топди.

Шунингдек, нодавлат сектор ходимларини касаба уюшма аъзолигига тортиш, уларга зарур меҳнат шароити яратиш борасида жадал ишлар амалга оширилди. Масалан, Қизилтепа туманидаги «Ипакчи» хиссадорлик жамиятининг 240 нафар ишчи-ходими касаба уюшма аъзолигига қабул қилинди.

Иш ҳақи — бош ижтимоий ҳимоя. Қардадорликка барҳам бериш мақсадида амалга оширилаётган ишлар яхши самара бераяпти. Вилоят «Қоракўл» ишлаб-чиқариш бирлашмаси раиси Х.Қурбонова, вилоят «Пахтасаноат» ҳудудий бирлашмаси раиси Н.Ҳамроева, вилоят Қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаси бошлиғи А.Аликулова, шунингдек, туман, шаҳар ташкилотлар раҳбарларига 24 бор расмий талабномалар киритилди. Натижада, 24 миллион 350 минг сўм миқдордаги қарз ундирилди.

Шарофат НОРҚУЛОВА,
«Ishonch» мухбири

Ҳунар — хунардан унар

Тўқсон ёшини қаршилаётган Тургунбой ота Бекбўтаевни Гулистон шаҳар аҳли моҳир хунарманд сифатида яхши билади. Бутун умрини ота касбига бағишлаган Тургунбой ота ясаган бешикларда Мирзачўлнинг қанчадан-қанча ўғил-қизлари улғайишди, дейсиз. Рафиқаси Саломат ая эса унга кўмакдош бўлди.

Меҳнатидан қадр топаётганлар

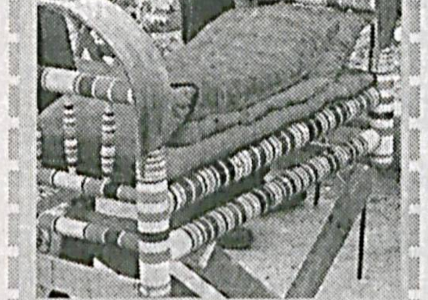

Уларнинг ёлғиз фарзанди Нормуҳаммад Бекбўтаев ҳам ота изидан борди. Ушбу суполанган оиланинг ҳисобланган Нормуҳаммаднинг ўғил-қизлари Равшан, Рустам, Шуҳрат, Юлдуз, Дилафруз, Озода, Зуҳра, Шоҳло ҳам, буни қаранги, бир-биридан қолишмайдиган моҳир бешикса уста бўлиб етишдилар. Келинлари Мадина, Наргизанинг ҳам қўли келишиб қолди. Уйиллар кенг ҳовлига ўрнатилган иш станоги қоратол, тут, ўрик дарахтларидан бирбиридан чиройли бешик ясайдилар. Келинлар, қизлар эса уларга нақш беради.

Бу оилага барчанинг ҳаваси келади. Хонадон аҳли хунар билан шуғулланиб, асло кам бўлмаяптилар. Оилаларига кутбаракa кириб, фаровон ҳаёт кечирмоқда.

Шунингдек, Қушбоқовлар хонадони ҳам хунармандчилик билан шуғулланади. Фарзандлар оила бекаси Шарофат ая Кўчкорова бошчилигида миллий тўн, киийим-кечаклар, дўппи, сўзана ва кўрпа тўшаклар тикишади. Аянинг қизлари Муккаррам, Мандура, келинлари Муҳаёё, Шоҳсанамлар тайёрлаган маҳсулотлар жуда харидоргир.

Анорбой НОРҚУЛОВ,
«Ishonch» мухбири

Обод қишлоқ манзаралари

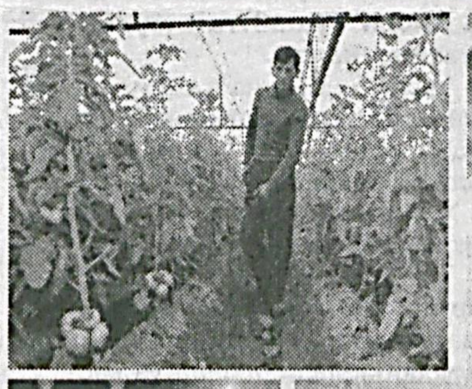

Тошлоқ тумани Тўхтабоев номидаги қишлоқ фуқаролар йиғинида маиший хизмат кўрсатиш, савдо, тикувчилик, автомобиллар таъмирлаш ҳамда ёқилғи қуйиш шахобчалари аҳолига хизмат кўрсатмоқда.

Бугун 50 дан ортиқ қишлоқ хонадонларида иссиқхоналар ташкил этилган. Улар томонидан етиштирилаётган қишлоқ хўжалик маҳсулотларлари туман марказий деҳқон бозорида сотилмоқда.

Суратда: (ўнгда) қишлоқ фуқаролар йиғини раиси Абдумалик Юсупов ва хусусий тадбиркор Шаҳобиддин Давлатов.

Муҳиммжон КОДИРОВ (ЎзА) олган суратлар

Нуроталик Н.Кенжаевнинг таҳририятга йўллаган хатида тумандаги 32-мактабда юз берган хўжасизлик тилга олинади. Унинг ёзишича, мактабнинг собиқ раҳбари Ф.Нуриллаев ҳамда «Шодия» ишлаб чиқариш кичик корхонаси раҳбари Ш.Мергановалар мактаб таъмири учун ажратилган маблағларни талон-торож қилган...

Лоқайдлик

32-умумтаълим мактаби бундан 21 йил илгари ташкил этилган. 784 ўқувчига мўлжалланган даргоҳда айни чоғда 587 нафар ўқувчи таҳсил олаяпти. Таълим тизимидаги ислоҳотлар бу илм масканини ҳам четлаб ўтмаган. Билим олиш учун барча шароит яратиб берилган.

Вазирлар Маҳкамасининг 2004 йил 9 июлдаги 321-сонли қарорига мувофиқ мактаб капитал таъмирлаш дастурига киритилган. Бу юмушни амалга ошириш учун давлат ғазнасидан 84 миллион сўм маблағ ажратилди. Таъмирлашни тумандаги «Шодия» хусусий ишлаб чиқариш кичик корхонаси ўз гарданига олди. Қурувчилар мактабнинг иккита 15 та синфхонаси жойлашган 2 та ўқув блоки томига шифер ётқизган. Ички ҳисобда капитал таъмирлаш ишлари бажарилган. Аммо маблағ етишмаганлиги боис бир қаватли 2 та ўқув блоки ва спорт зали, маҳлислар зали таъмирланмай қолган. Тадбийки, мактабнинг муайян қисми хароб ҳолатда экан, ёшлар учун яратиладиган шарт-шароитлар ҳам, таълим-тарбия тизимига сабаб бўлди.

Мактабдаги аҳвол юзасидан Нурота туман прокуратураси текширув ўтказганида таъмирлаш ишларини бажарган «Шодия» корхонаси фаолиятида қатор камчиликлар аниқланди. Чунончи, мактаб спорт зали, ошхонаси, фаоллар зали, бошланғич синфхоналари сифатсиз таъмирланган. Айрим синфхоналарда полларнинг тахта қисмлари текис ишланмаганлиги ёхуд тахталар тўлиқ алмаштирилмаганлиги, девор ва шифтларда сувоқлар кўчганлиги, девор қатламларида ёриқлар пайдо бўлганлиги, сувоқларнинг ўпирилиб тушиши аниқланган. Мактаб таъмирияти бу ҳақда бир неча бор мурожаат қилганига қарамай, «Шодия» хусусий ишлаб чиқариш корхонаси раҳбари Ш.Мерганова пинак ҳам бузмаган.

Туман прокуратураси «Шодия» корхонаси мансаблор шахсларига нисбатан Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 167-моддаси 3-қисми «а» банди билан жиноят иши қўзғатди. Тергов давомида корхона раҳбари Ш.Мергановнинг 6526,6 минг сўмлик давлат бюджети маблағини талон-тарож қилгани, бажарилмаган 11754,1 минг сўмлик ишларни бажарилган, деб кўрсатиб, ҳақ тўлаттириб олгани ва кўшиб ёзганлиги аниқланди. Прокуратура саъй-ҳаракати билан қўп миқдордаги моддий зарар давлат ғазнасига ундирилди, шу сума оширилди.

Айбдор жазосини олди. Аммо хали-ҳамон шишлик мактаб ўқувчилари азият чекаяпти. Бизни хайратга солгани, бу Навоий вилоят капитал қурилиш инженеринг компаниясининг масъулияти юмушда ишончли шерик танламаганиди. Чунончи, директорнинг козонхона ва турбаларни тўғри ишлашини қисқа ишларни ойларида ўтганлигини айтганди. Аслида, Навоий вилоят халқ таълими бошқармасининг 2006 йил 5 июндаги 232Ф-сонли буйругига асосан, эскирган ва ёқилғи кўп сарфланадиган катта ҳажмдаги қозонхоналарни якка тартибли қозонхоналарга алмаштириш юмушлари амалга оширилган. Мактаб маъмурияти туман ХТБ ҳамкорлигида ана шу ишларни амалга оширишга ҳаракат қилаётган. Шикоят-аризада мактаб мулки собиқ раҳбар Фахриддин Нуриллаев томонидан талон-торож қилинган ҳам қайд этилади.

Тошлоқ қозонлар ўрнатиб, иситиш тизимини капитал таъмирдан чиқарган. Кейинги иш эвазига эса фойда бермаётган иситиш тизимини бузиб олинган. 10 тоннали ситема эса сув сақлаги 2008 йил 23 май куни ХМКК-216 ташкилоти билан тузилган шартнома асосида юк хати билан Раҳмон Тўхтаев орқали сотилган ҳамда 176-рақамли тўлов топшириқномаси орқали бир миллион олти юз минг сўм мактаб хисоб рақамига кўчирилган. Халқ таълими бўлими баланисида бўлган Т-28 русумли трактор Навоий вилоят кумтақиши ҳудудий бошқармаси 102ПР-сонли буйруғи билан хатонадан кимошди савдоси орқали сотилган.

«Нурота» ширкат хўжалиги томонидан олинган фойда ҳисобидан 32-мактабни қайта реконструкция қилиш учун 12 миллион ҳу юз минг сўм ажратиш режалаштирилган бўлса-да, аслида бу маблағ мактаб ҳисобига тушмай, шу ширкат хўжалигидаги Бўзтепа ва Бўрон қишлоқлари аҳолиси учун тортиб келиш учун 12,7 километр полиэтилен трубаси олишга сарфланган.

— Мактабнинг дастурга кирмай қолган бир қаватли 2 ўқув блокида ҳақиқатан ҳам аҳвол чатоқ, — дейди Нурота туман ХТБ мудири Бекпулат Жумаев. — Бу ҳақда мутасадди ташкилотларга тегишли тарзда мурожаат қилганмиз. Яқин йилларда ҳам ушбу блоклар таъмирини амалга ошириш режалаштирилган.

Аросатда қолган мактабда йўл қўйилган камчиликларга ким барҳам беради?! Қачон? Наҳотки, бу фарзандлари ёшлилар ва болаларимиз учун тайёр бу сансалорликка нуқта қўйилишини жуда-жуда истардик.

Нурилла ШАМСИЕВ,
«Ishonch» мухбири

Олам ва одам

Панамада президент сайлови ўтказилди

Панама Марказий сайлов комиссиясининг маълумотига асосланиб «La Prensa» газетасининг хабар беришича, якшанба куни бўлиб ўтган президент сайловида мультимиллионер Рикардо Мартинелли ғолиб чиқадиган кўринади. Дастлабки ҳисоб-китобларга кўра, уни сайловчиларнинг 43,68 фоизи, яъни 419.917 киши қўллаб-қувватлаган.

Мартинеллининг асосий рақиби Балбина Эррера ундан икки баробар кам овоз тўплаган.

57 ёшли Рикардо Мартинелли Панамадаги энг йирик супермаркетлар тармоғидан бири бўлмиш «Super 99»га эгалик қилади, шунингдек, яна камида 8 та катта корхонанинг директорлар кенгаши аъзоси саналади. У 2004 йилги сайловда ҳам ўз номзодини қўйган, аммо давлатнинг ҳозирги раҳбари Мартин Торрихосга ютқазган эди.

Кўрфаздаги нотинч кунлар

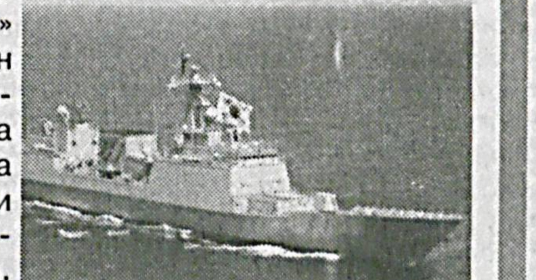

Жанубий Кореянинг «Мунму-зе-Грейт» ҳарбий кемаси Аден кўрфазининг Сомалига қарашли ҳудудида Шимолий Кореяга қарашли кемани қароқчилар ҳужумидан қутқариб қолди. Бу ҳақда «France-Presse» агентлиги хабар тарқатди.

Жанубий Корея Мудофаа вазирлиги ходимларининг гапига қараганда, кема 4 май куни КХДР кемасидан ҳалокат сигналини олган. Шу заҳоти «Мунму-зе-Грейт»дан ҳарбий вертолёт учирилган. Шимолликларнинг кемасига яқинлашиб қўлган қароқчилар эса вертолётни кўриб чекинишган.

Бортида 270 нафар экипаж аъзоси, вертолёт ва махсус топшириқларни бажарадиган 30 та жангчи бўлган «Мунму-зе-Грейт» 17 апрел куни ҳам ушбу кўрфазда Данияннинг бир кемасини ҳалокатдан қутқазган эди.

Таъкидлаш жоизки, айни пайтда Жанубий ва Шимолий Корея ўртасида совуқ муносабат ҳукм сурмоқда. Бунинг учун ҳар икки томон турли сабаблар билан қўшнисини айблаяпти.

Сиёсий мақсад кўзланмаган...

«BBC News» сайтида маълум қилинишича, Буюкбританиянинг BMI авиакомпанияси Тел-Авивга учаётган самолётларнинг салонидаги электрон картада Исроил давлати кўрсатилмаганлиги учун яҳудийлардан узр сўради.

Картада Яқин Шарқдаги исломий муқаддас жойлар билан бирга Исроилнинг биргина Хайфа шаҳри қайд этилган, яҳудий давлатининг чегаралари эса умуман кўрсатилмаган. Шу боис Исроил ҳукумати авиакомпанияни дунёда Исроил давлати борлигини яширишга уринганликда айбладди. Авиакомпаниядагилар эса хатога йўл қўйилганидан афсусда эканликларини билдириб, бундан ҳеч қандай сиёсий мақсад кўзланмаганлигини айтишди.

Гап шундаки, 2007 йили BMIга қўшилган бошқа авиакомпанияга қарашли самолётлар араб давлатларига қатнаган, улардаги карталар эса алмаштирилмаган.

Ўғри қутқарилди

Австралия қутқарув хизмати ходимлари 3 май куни Сиднейдаги дурадгорлик фабрикасига ўғирликка тушмоқчи бўлган кишини қутқазиш учун уч соат овора бўлишди.

«The Daily Telegraph» газетасининг сайтида ёзилишича, маҳаллий полицияга томдан тушолмаётган киши ҳақида хабар берилган. Чунки намлик туфайли том жуда тойғончоқ бўлиб қолган эди.

Кутқарилган захоти 53 яшар эркак ҳибсга олинди. У фабрика ҳудудига ноқонуний кириш ва ўғирлик қилишга уриниш айбланаяпти. Тинтув пайти ундан фонарь каска, кичик арра, пичоқ, рюкзак, аркон ва резба чиқарувчи ускуна олиб қўйилган.

Интернет хабарлари асосида
Ҳасан НИШОНОВ тайёрлади

Кўрик-танлов

Санъатга ошнолик

умр мазмунини бойитади

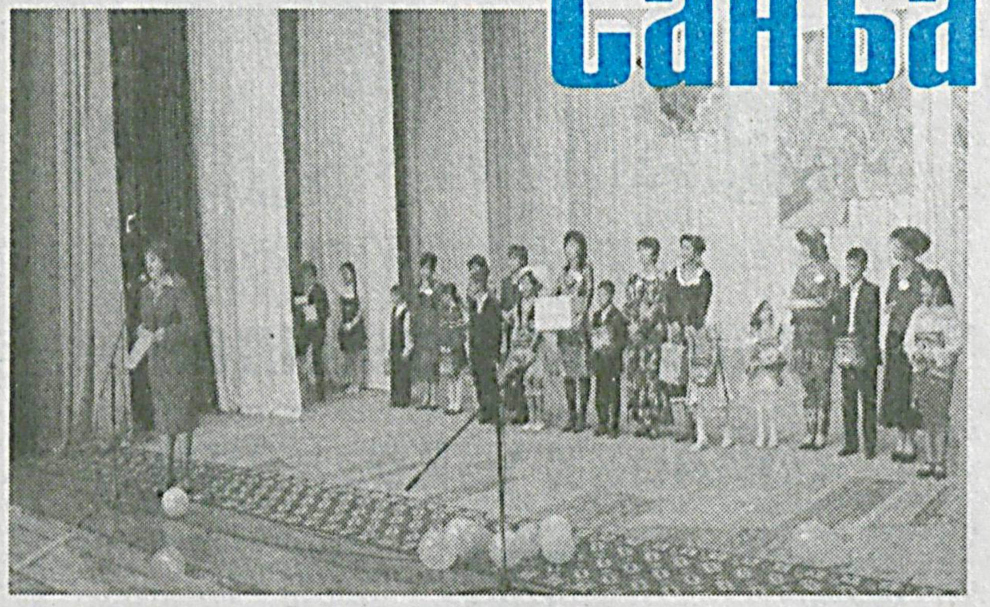

Кўрик-танловлар меҳнаткашларнинг маданий савиясини юксалтириш ҳамда улар орасидаги ҳақиқий истеъдодларни аниқлашда муҳим аҳамият касб этади. Шуни ҳисобга олиб, Ёқилғи-энергетика комплекси, кимё саноати ва геология ходимлари касаба уюшмаси Марказий кенгаши томонидан мана ўн йилдирки «Она ва бола» кўрик-танлови ўтказиб келинади.

Куни кеча Чирчиқ шаҳридаги «Максам-Чирчиқ» очиқ акциядорлик жамиятининг маданият саройида мазкур тадбирнинг вилоят босқичи бўлиб ўтди. Уни тармоқ касаба уюшмаси Марказий кенгашининг Тошкент вилоятидаги вакили Мавжуда Халилова кириш сўзи билан очиб, иштирокчиларга омад тилади.

Гулчеҳра Ўринбоева 1974 йили туғилган, 1996 йилда техника университетининг энергетика факультетини тугаллаган, 1999 йилдан Янги-Ангрен иссиқлик электр станциясининг кимё цехида катта аппаратчи вазифасида ишлаб келмоқда. Ҳар ишда ташаббускор, оилада меҳрибон ва ғамхўр, икки фарзанднинг онаси. Санъатни ниҳоятда қадрлайди. Яна бир қатнашчимиз Муқаддас Дониёрова 1970 йилда туғилган. Айни вақтда «Тошкент электр тармоқлари» очиқ акциядорлик жамиятида техник лавозимида ишлаб келмоқда. У меҳнатсеварлиги ҳамда талабчанлиги билан ҳамиша ҳамкасбларига ўрнак. Китобхонлик жону-дили, мусиқа тинглаб рақсга тушишни ёқтиради.

Қатнашчилар уч турда куч синашдилар. Биринчи турда танишув, иккинчи турда эса саволларга жавоб беришди. Охирги турда эса она ва бола санъат соҳасидаги иқтидорларини намойиш этишди.

Ниҳоят «Аммофос» очиқ акциядорлик жамияти вакили Матлубахон Ғозиқулова биринчи ўринга лойиқ деб топилди ва «Она ва бола» кўрик-танловининг республика босқичига йўлланма олди. Кейинги ўрин «Максам-Чирчиқ» очиқ акциядорлик жамиятидан Дилноза Юсуфбоевага насиб этди. Учинчи ўринга Тошкент иссиқлик электр станцияси лаборанти Гулнора Юнусова лойиқ деб топилди.

Матлубахон Ғозиқулова:
— Ёшлигимдан санъатни севаман. Ўрта мактабда ўқиб юрган вақтларимда ҳам кўрик-танловларни ўтказиб юбормасликка ҳаракат қилардим. Лекин шунга аминманки санъатга ошнолик умрнинг мазмунли кечишини таъминлайди.

Барча иштирокчилар тармоқ касаба уюшмаси Марказий кенгашининг Тошкент вилояти вакиллиги томонидан қимматбаҳо совғалар билан тақдирланишди.

Н.РАФИҚОВ,
«Ishonch» мухбири

Ватанпарвар

Ёзги биатлон, дуатлон, триатлон, автоспорт, мотоспорт, ракетамоделчилик, кемамоделчилик, пневматик милтиқдан ўқ отиш... Булар спортнинг техник ва амалий турлари сирасига киради. Қашқадарё вилоятида жами 100 та секция мавжуд бўлиб, уларда 2000 нафардан зиёд ёшлар машғулотларда қатнашади.

Техник ва амалий спорт турлари

ривожланиш палласида

Жорий йилнинг биринчи чорагида 27 маротаба клублар аро, 18 маротаба туман ва шаҳар, 5 та вилоят биринчилиги ва битта Республика чемпионати ташкил этилди. Баҳсларда 1100 нафарга яқин ёшлар қатнашиб, уларнинг 256 нафари ҳар хил тоифадаги спорт даражалари талабларини бажаришди.

«Шунқорлар» спорт мусобақаларининг вилоят босқичи намунали ташкил этилди. Воҳа ёшлари Республика «Веломарафони»да қатнашди.

Мудофаага кўмаклашувчи «Ватанпарвар» ташкилоти Қашқадарё вилоят кенгаши раиси Бойназар Сафаров ҳамда вилоят техник ва амалий спорт турлари маркази директори Бобур Яздонов фидойилиги эвазига мусобақаларга пухта ҳозирлик кўриш, техникаларни тайёрлаш, баҳсларга бориб-келиш, мураббийларни рағбатлантириш ишлари намунали йўлга қўйилган. Яқинда қашқадарёлик дуатлончилар Самарқандда ўтган мамлакат чемпионатида умумжамоа ҳисобида биринчи ўринни эгаллашди.

— Апрел ойида Қарши шаҳрида дуатлон бўйича Ўзбекистон кубоги ташкил этилди, — деди Бобур Яздонов.—Ҳамкор ташкилотлар — маданият ва спорт ишлари бошқармаси, «Камолот» Ёшлар ижтимоий ҳаракати вилоят кенгаши, Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси, Қарши олимпия захиралари коллежи кубок баҳсларининг юқори савияда ўтишига кўмаклашди. Биласиз, жойларда мусобақалар ўтиши тарғибот вазифасини ҳам ўтайди. Айнан шу мусобақадан сўнг спорт секцияларимизга мурожаат этувчи ўғил-қизлар кўпайганини таъкидлашим мумкин.

— Спорт турлари ривожига ҳисса қўшаётган мураббийлар ҳақида ҳам қисқача тўхталсангиз...

— Бобомурод Қодиров модел турлари бўйича тажрибали мутахассис саналади. У «Ватанпарвар» ташкилотининг 2008 йил якунлари бўйича ракетамодел спорт тури бўйича энг яхши мураббий деб топилди. Элдус Бикмаев дуатлон ва триатлон бўйича бош мураббийимиз. Хуррам Азизов эса ўғил-қизларни ёзги биатлон ва пневматик милтиқдан ўқ отиш турларидан баҳсларга ҳозирлайди.

Шариф Темиров автоспорт, картинг бўйича юзлаб шогирдлар тайёрлаб, уларни ватанпарварлик ва жасорат, мардлик руҳида тарбияламоқда. Албатта, мураббийлар қалбида ўз касбига муҳаббатнинг кучлилиги спортсевар ёшларнинг кўпайишига хизмат қилмоқда. Масалан, 2008 йил якунига кўра, вилоятимизда 1350 нафар йигит-қиз спортнинг техник ва амалий спорт турлари билан шуғулланган бўлса, бугунга келиб уларнинг сони 2000 нафардан ошиб кетди.

Акмал АБДИЕВ,
«Ishonch» мухбири

Фанимиз фидойилари

Ўзбекистон фан арбоби Хотима Шайхова ҳаётини илмга бағишлаган ўзбек аёлларидан. Унинг фанимиз ривожига қўшган ҳиссасини баҳолар эканмиз, бемалол қомусий олима дейишимиз мумкин.

Исмининг маъноси чексизлик, изчиллик тушунчаларини англатганидек, илмий фаолиятида ҳам айни шу фазилатлар яққол кўзга ташланади. Хотима опа ўзбек файласуфлари ичида ахлоқшунослик фанининг дарғаларидан ҳисобланади. Олиманинг йигирмага яқин рисола, китоб ва монографиялари ҳамда ўндан ортиқ дарслик ва қўлланмалари илмда алоҳида ўрин эгаллайди.

Олиманинг олами

Х.Шайхованинг илмий асарларида шахс ахлоқини чуқур ўрганиш ва баркамолликка эришишини тадқиқ этиш биринчи ўринга кўтарилган. Шунданми, ҳаётда ҳам ибратли уй бекаси, фарзандларининг меҳрибон онаси, энг муҳими, оилапарвар аёл, кўплаб шогирдларнинг жонкуяр устози сифатида ҳурмат қозонган.

Айни пайтда опа ёш авлоднинг маънавиятини юксалтиришга ҳисса қўшиш мақсадида нафақат вилоят ва туман марказлари, балки чекка ҳудудлардаги қишлоқ ёшлари ҳузурида ҳам маъруза ўқишдан чарчамайди.

Инсон доимо мукаммалликка интилади. Мукаммаллик эса ҳам ақлан, ҳам жисмонан етукликни ўз ичига олади. Бу фазилатлар Хотима опада тўла мужассам, десак хато бўлмайди.

Бу фидойи инсонни қарийб қирқ йилдан буён биламан. У кишининг шахс тарбиясида улкан аҳамиятга эга фикрларини доимо кузатиб бораман. Қолаверса, бир қанча рисолаларини нашрга тайёрлашда иштирок этганман. Ҳар сафар унинг ёзганларида нозиктаъб, хушмуомала, фариштасифат ўзбек аёлининг бетимсол қиёфасини кўрганман.

Олима бу йил қутлуғ саксон ёшини қарши олди. Опани ҳали ҳам ўша тетиклик, ғайрат тарк этмаган. Яқинда суҳбатлашганимда маънавий-ахлоқий йўналишда асар ёзаётганини айтиб қолди. Катта ҳаётий тажрибага эга инсоннинг бундан кейинги фаолияти ҳам самарали бўлишига шубҳа йўқ.

Карим НОРМАТОВ,
профессор

Йўқлов

Хотира ва қадрлаш инсон ақли-заковатининг бетакрор маънавий неъмати, тирикликнинг азалий меросидир. Зеро, қалби саховатга, меҳру муҳаббатга тўла инсонгина ўз тарихини, шажарасини, қолаверса, аждодларини доимо хотирлайди ва фидойилар қадрига етади. Президентимиз ташаббуси билан 9 майни «Хотира ва қадрлаш куни» сифатида байрам қилиниши юртимизда инсон хотирасига катта эҳтиром кўрсатилаётгани рамзидир.

Инсон азиз, хотираси муқаддас

Ҳақиқатан ҳам, инсон хотирасиз яшай олмайди, бир-бирини қадрламай туриб камолга ҳам етолмайди. Бу борада Хотира ва Қадрлаш куни муносабати билан жойларда бўлиб ўтаётган маънавий-маърифий тадбирлар ҳамда уруш ва меҳнат фахрийлари билан учрашувлар ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашда алоҳида аҳамият касб этмоқда..

Яхшиларнинг яхши фазилатларини ёдга олишнинг ёш авлод учун ибратли томонлари жуда кўп.

Рустам Холов ҳам ўзининг қисқа, лекин сермазмун умрини халқи учун фидо қилган инсонлардан эди. 1968 йилда Тошкент давлат тиббиёт институтининг педиатрия факультетини тугатиб ишга келган ишчан ёш шифокор вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғи Шавкат Йўлдошев (Оллоҳ уни ўз раҳматига олган бўлсин!) эътиборига тушди. Ташаббускор, билимдон ва ишчан йигитни Бухоро шаҳар 2-сон поликлиникага мудир ва бир вақтнинг ўзида шаҳарнинг бош педиатри этиб тайинлади. Тинимсиз изланиш, билим ва маҳоратни ошириш, болажонлар дардига малҳам бўлиш унинг умр мазмунига айланди. Қалбидарё шифокор қисқа вақт ичида эл эътирофига сазовор бўлди. 1974 йилда уни вилоят тиббиёт ходимлари касаба уюшма қўмитаси (ҳозирги соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшма вилоят кенгаши)га раис этиб сайлашди.

У энди заҳматкаш шифокорларнинг қонуний ҳақ-ҳуқуқлари ҳимоячисига айланди. Тармоқ ходимларининг саломатлиги, дам олиши, фарзандлари, оиласи ҳақида ғамхўрлик қилиш, уларга етарли шарт-шароитлар яратиш учун иш берувчи билан музокаралар олиб борди.

20 йиллик жўшқин фаолияти даврида не-не улуғ ишларни амалга оширди. Ишда қатъий тартиб-интизом, топширилган вазифаларни виждонан бажариш, ҳақсизликка муросасиз бўлиш, ходимларни ҳар томонлама ҳимоя қилиш унинг кундалик шиорига айланган эди.

— Рустам ака ишда талабчан ва интизомни хуш кўрадиган инсон бўлса-да, уйда биз учун жуда меҳрибон, айниқса, невараларини кўз қорачиғидек асровчи инсон эдилар, — дейди умр йўлдоши Хурсандой ая.

Дарҳақиқат, Р.Холов ишдан қайтгач, невараларини ёнига олиб ҳовлида ўз қўли билан кўкартирилган ниҳолларига шакл берар, уларни ўз фарзандлари каби асраб-авайлар эди.

У дўстлар даврасини хуш кўрувчи азиз инсон эди. Дам олиш кунлари ҳар доим хонадони дўстлар билан гавжум бўлиб, турли мавзудаги суҳбатлар авжига чиқар эди.

Унинг умр йўлига назар ташлар экансан, Пушкиннинг «...Мен ўзимни шундай тутайки, ҳеч ким менинг тўғримда бирон ёмон гап айта олмасин...» деган гапи хотирамдан ўтади. Рустамжон аканинг умр йўли ҳам ёшлар, айниқса, ёш раҳбарлар учун ўзига хос мактаб бўлиб қолганига ишончим комил. Шахсан менинг ўзим ҳам у кишидан тармоқ касаба уюшмасига оид кўп нарсаларни ўрганганман.

Бухоро вилоятининг Ғиждувон туманида таваллуд топган ва умрининг охиригача халқи учун ёниб яшаган Рустам Холов хонадонини тарк этар эканман, у экиб парваришлаган дарахт барглари майин тебраниб, гўёки биз билан хайрлашаётгандек шитирлайди.

Олисдан бир мунгли товуш:

...Сиз эдингиз менинг шарафим-шоним,
Йўқлигингиз сезиб ўртанди жоним,
Ҳовлимдаги улкан чинор йиқилди...
Қабрингиз ёнига гуллар экилди.

дея фарёд қилаётгандек бўлди.

Ўтганларнинг охирати обод бўлсин!

Ш.СУЛТОНОВ,
Бухоро вилояти соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшма кенгаши раиси

Шайтон бола

Ҳажвия

Иш жойимга энди ўтирувдим ҳамки бош ҳисобчи чақириб қолди. Ўн кундан кейин қиз чиқараркан. Бозорлаб келамиз, деди. Кутилмаган таклифдан суюниб кетдим. Иқтисод-режа бўлимига бошлиқ бўлганимдан бери бир «одамгарчилик» қилиш йўлини ўйлаб юрувдим. Жуда пайти келди-да.

— Қамишдан белбоғ қилиб, тўйга хизмат қиламиз, ака, — қуллуқ қилдим. — Эртагами?

— Йўқ! — елкасида оғир бир юк бордай «уҳ!» тортди бош ҳисобчи. — Бугунги ишни эртага қолдириб бўлмайди. Эртага худо пошшо.

Бажарадиган ишларни шогирдимга тайинлаш баҳонасида бош ҳисобчидан бироз фурсат сўрадим.

— Ўн дақиқага, агар рухсат берсангиз...

— Латта-путталарни харид қилиш, — гапига аниқлик киритди бош ҳисобчи, — аёлларнинг иши. Биз эса, мева-чева, ул-бул дегандек...

Мол бозорига демаганига ич-ичимдан шукрлар қилиб, бош ҳисобчига ялтоқландим:

— Ўғил-қиз улғайса, ота-онага...

— Бирга чиққанимиз ноқулай, — суйкалганим хуш келмади шекилли, бош ҳисобчи гапни калта қилди. — Тўғри бекатга чиқаверинг.

Вақтни бой бермай Эгамберди терифуруш жўрамникига қараб югурдим. Уч юз минг сўмни қарзга олгунимча етти пуштини мақтаб, ердан осмонга чиқариб қўйдим. Ҳаллослаб бекатга етмай туриб, узоқданоқ бош ҳисобчи мени сабрсизлик билан кутаётганини ҳис қилдим.

Бозорга ҳам етиб келдик. Биринчи харидни олмадан бошладик. Арзимагангина, ўн килограмм олдик. Пулини бераётувдим, қаршимда ориқдан келган кўзлари бежо, аммо башараси менга танишдек бир бола пайдо бўлди. Чамамда, бироз ўзимни бўш тутсам, пулларимни қўлимдан юлиб олмоқчидай. Билагидан маҳкам ушлаб, чап томонга ўтказиб юбордим.

— Қоч-э, тирмизак. Менинг олдимда сенга пишириб қўйибдими? Ўн минг сўмдан уч килограмм майиз сотиб олдим. Чўнтагимдан пул чиқарганимда, яна ўша бола ўнг тарафимда пайдо бўлди.

— Уф-ф! — жаҳлим чиқиб, қулоғидан чўздим. — Ўв-в, тирмизак... Ураман, ўлиб қоласан. Йўқол!

Бола панага писгандек бўлди. Бош ҳисобчиси тушмагур харид қиладиган нарсаларнинг рўйхатини тузиб келган экан, чарчагани ҳеч сезилмайди денг. Сотиб олганларимизга уч халта тўлай деб қолди. Ёнғоқ харид қилган қоғоз халтачани ерга қўйиб, сотувчига юзландим. Кўз қиримни ташласам, яна ўша бола, халтани ердан кўтариб олмоқчи. Кўкрагидан итариб юбордим. Бола чайқалиб, чолга урилди.

— Қулоқсиз, сен болани кўзларингни ўйиб оламан.

Чол болани қўлтиқлаб олди.

— Ёш экан... Урма-я, етимчани... Буни нимасини урасан?

Жаҳл-да. Чолнинг танбеҳидан кейин болага қўл кўтарганимдан пушаймон бўлдим. Унга яхши гапириб, насиҳат қилдим.

— Мана беш юз сўм пул... Ўғирлик қилсанг, биров уриб ўлдиради. Ота-онанг борми?

Бола бошини ирғаб қўйди. Унинг кўзларида ёш милтиллади. Томоғига тиқилган аччиқ йиғи овозини бўғиб, гапиртирмади.

— Уйингга бор. Дуч келганга суйкаланаверма, хўпми? Гадойлик қилгунча, дарсингни қил. Кўпроқ китоб ўқи.

Бола пулни олмади. У нариги растага қараб йўрғалаб қолди.

— Ў-ў, Тўрақул! Узоқ қолиб кетманг-да.

Қарама-қарши тарафдан овоз берди бош ҳисобчи. Олдига борсам анор, узум, нок савдосини пиштитиб турган экан. Ўшалардан ҳам анча-мунчаларини сотиб олдик. Олган меваларни алоҳида-алоҳида халталарга солдим. Кейин... уф, ҳақини тўладим. Оёғим учидан кўкариб чиққандек яна ўша таниш башара бола рўпарамда пайдо бўлди. Кайфиятим учди. Бош ҳисобчига билдирмай боланинг бўйнидан қисиб олдим.

— Э, ношукур, шилқим бола! Сенга яхши гап кор қилмас экан-да. Яна бир бор кўзимга кўринадиган бўлсанг, бўйнингни суғуриб оламан.

Халталарни кўтариб, кўкат сотадиган растага ўтдик. Бир қучоқ кўкат сотиб олиб, ширинликлар дўконига кирдик. Ё, тавба, яна ҳалиги бола! Важоҳатимни кўриб мендан ҳайиқдими, дўконнинг нариги бурчагига ўтди. Бироз фурсат ўтгач қарасам, бош ҳисобчига суйкалиб, қўлини унинг чўнтаги томон чўзаяпти. Жонпоним чиқиб кетди.

— Ушланг, киссавур болани!

Бош ҳисобчи шовқин кўтарганимдан қўрқиб, бир сакраб тушди. Шартта бориб «ўғри»нинг қўлларидан маҳкам тутдим. Панжаларимни мушт тугиб қўлимни баланд кўтарувдим, бош ҳисобчи ўртага тушди.

— И-йэ, Тўрақулбой... Сизга нима бўлди?!

— Қўйиб юборинг, ака, — силкиндим тузоққа тушган сиртлондек, — ўлдираман бу ўғрибаччани. Бозорнинг дарвозасидан кирганимиздан бери бизга соядек эргашиб юрибди.

— Қўйинг-э, Тўрақулбой, — кулди худди мазаҳ қилгандек бош ҳисобчи. — Халталарни кўтаришда ёрдамлашади, деб олиб келувдим. Бу менинг кенжатой ўғлим Олимбой-ку?!

Пешонам деворга урилгандек, кўзларим мошдек очилиб кетди.

— А?! Мен бўлсам...

Жуда ўсал бўлдим. Олимбойни бағримга босиб, бошларини силадим. Қизарган юзига юзимни босдим. Кейин эса, қилган ҳақорат ва турткиларим учун ундан кечирим сўраб, қўлига бешта минг сўмликни тутқаздим.

— Мен аҳмоқни кечир, шайтон бола!

Турсунбой БОЙМИРОВ

ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ. O'K.U.F. F.T.U.U. ОИЛИЙ БАХТ

Muassis:
O`zbekiston kasaba uyushmalari Federatsiyasi

Bosh muharrir:
Abduxoliq Abdurazzoqov

Tahrir hay`ati:
Alla DOLJENKOVA,
Anvar YUNUSOV,
Dovud MADIYEV (Bosh muharrir o`rinbosari),
Jahongir SHAROFBOYEV (Mas`ul kotib),
Ma`mura ADILOVA,
Mirzohid SODIQOV,
Normamat AllAYOROV,
Nosirxon AKBAROV,
Oysuluv NAFASOVA,
Pirimqul QODIROV,
Sog`indiq NIYETULLAYEV,
Shamsi ESONBOYEV

Bo`limlar:
Kasaba uyushmalari hayoti 256-87-63
Huquq va xalqaro hayot 256-87-73
Ijtimoiy-iqtisodiy siyosat 256-87-74
Milliy-ma`naviy qadriyatlar va sport 256-82-79
Xatlar va muxbirlar bilan ishlash 256-85-43
Reklama va e`lonlar 256-03-90

Manzilimiz:
100165, Toshkent shahri, «Buxoro» ko`chasi, 24-uy
E-mail: ishonch-doverie@mail.ru

Nashr ko`rsatkichi:
133

Navbatchi muharrir: O.Rustamova
Navbatchi: Sh. Abdusamadov
Musahhih: S.Shodiyeva

Gazeta «Ishonch»ning kompyuter markazida terildi va sahifalandi.
Sahifalovchi: H.Abdujalilov

«Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosmaxonasida chop etildi.
Korxona manzili: «Buyuk Turon» ko`chasi, 41-uy.

O`zbekiston Matbuot va axborot agentligida 0116-raqam bilan ro`yxatga olingan.
Gazeta ofset usulida, A-2 formatida bosildi. Hajmi 2 bosma taboq.

Gazeta haftaning seshanba, payshanba va shanba kunlari chiqadi. Sotuvda erkin narxda.

«Ishonch»dan olingan ma`lumotlarda manba sifatida gazeta nomi ko`rsatilishi shart. Mualliflar fikri tahririyat nuqtai nazaridan farqlanishi mumkin.

(h)- Tijorat materiallari

Босишга топшириш вақти - 21.00. Топширилди - 19.20

Буюртма Г — 461

18410 nusxada bosildi

ISSN 2010-5002

2 5 6